

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 13. Vendentes & ementes. Adductio animalium circa templum, bonum habuit principium: porro de bono educimus malum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

ore Dei, & in instanti videt omnia ossa arida sibi immo adherere, vnumquodque loco suo compo-
 E. 118. 120. 34. L. 20 mor. 1. 13.

poni. Extemplo caro viget viua, pulchra, fortis, & ita fieri debebat, vt compositis & suo loco dis-

positis, ossibus, caro viueret vegeta, sana, esset-
 que saluis integerrima. Ossa huius corporis
 mystici, sunt Sacerdotes (asserunt D. Augullin-
 nus, & D. Gregor) illi quippe sustentant popu-
 lum, carnem mollem, flaccidam: illi sunt Rei-
 publicæ consentiæ fundamentum. Si illi bene
 componantur suo loco disponantur, si spiritu vi-
 ta auimentur, illico totus exurgit populus in
 vitam. Hinc præcepit Deus medicis suis, quos
 ad visitandum infirmum suum populum desti-
 nabat, primam manum stomacho adhiberent ex-
 purgando. Exclamat Deus tempore Ezechielis:

Appropinquauerunt visitationes vrbis. Eo accur-
 rite medici, Et à Sanctuario meo incipite Primum
 purificare stomachum à suis cruditatibus, quibus
 corpus infirmatur. A sanctuario meo incipite. Et
 hoc ipsum agit noster celestis Medicus, visitans
 ciuitatem hanc adeo languidam, vt de ea dicat
 Isaias, A planta pedis, usque ad verticem, non est
 in ea sanitas. Primum accedit ad curandum sto-
 machum, id est templum, quod cruditatibus ex-
 undabat, sacrilegis, fortis, fraudis vsuris, ad hoc
 dat illis verberum, flagellique minoratum, immu-
 ditatē euacuetur animalium, profana exhau-
 riat avaritia, expellantur vendentes & eementes,
 prosternantur mensæ, sellæ, pecuniæ, tabernæ,
 &c. Eiciet omnes erientes & vendentes in tem-
 plo, & mensas nummulariorum, & cathedras
 vendentium columbas euertit.

§. 13. Vendentes & eementes. Adductio a-
 nimalium circa templum, bonum habuit
 principium: porro de bono educimus malum.

32. I. Ntrauit Iesus templum, inuenitque illud
 prophatum, basilicam mercatorum, men-
 sam nummulariorum, boum taurorumque
 stabulum, agnorum, arietumque ouile. Dices:
 detestandum scelus, non toleranda impudentia,
 sacrilega irreuerentia, & domum & habitaculum
 Dei facere forum tam turpe, tam abominabile:
 verum est, fateor, noueris tamen, quod hoc ex
 bono ortum sit principio, & sancta intentione:
 quam peculiariter expendunt D. Cyrill. Alexand.
 & D. Hieronym. Præcepit Deus sibi plurima
 offerri, nominatim omne primogenitum, ex
 ouibus, bobus & cæteris animalibus dein mil-
 lena dixerim, sacrificia. Hæc cum tanta essent,

& cuiusvis status tangerent personas, statuit hæc
 omnia in vno tantum loco, à se designando, of-
 ferri, verumtamen cum sciret Deus, eum, qui
 procul à loco designato distat, non sine magno
 labore posse ad eum locum sua deferre sacrificia,

hæc præcepit. Cum autem longior fuerit via, Deut. 14.
 & locus, quem elegerit Dominus Deus tuus, tibi-
 que benedixerit, nec potueris ad eum cuncta hæc
 portare, vendas omnia, & in pretium rediges por-
 tabisque manu tua, & proficisceris ad locum, quem
 elegerit Dominus Deus tuus, & emes ex eadem pe-
 cunia, quicquid tibi placuerit. Perpende (ait D.
 Cyrill.) Dei misericordiam, qui tanto studio
 cunctas faciliat difficultates, aufert offendicula,
 lapides tollit, viderique mihi illud implere va-
 cis Isaiæ: Semita iusti recta est; rectus callis iusti
 ad ambulandum. Quando quippe Deus aliquid
 mandat arduum, ipse continuo omnes exæquat
 difficultates.

Hinc ortum est (tradunt prædicti SS. Patres)
 vt ad præfatum locum à Deo, ad oblationes, &
 sacrificia nominatum, magna adduceretur ani-
 malium multitudine, vt eis qui de longè veniebant
 essent ad manum, & ea in sacrificia sibi pretio
 compararent. Cum verò tandem locum hunc
 Deus designasset urbem Hierusalem, magna sol-
 licitudine inuigilarunt, vt circa festa Paschalia
 populo aduenienti prouideretur, vnde eo dedu-
 cebantur numerosi ouium greges, boum, tauror-
 umque armenta, columbæ, alæque mundæ
 volucres. Crescente verò avaritia paulatim mer-
 catores deducebant ad templum tentoria sua, vt
 ea meliori loco statuerent, & qui maiori polle-
 bat auctoritate, propius accedebat, donec ea
 tandem in templum ipsum inueherent. Quia
 verò aliqui sine nummis veniebant, alij cum
 nummis, sed diuersæ imaginis ab iis qui vsu re-
 cipiebantur, intermisciebantur campsores, qui eos
 certo lucro (ait D. Hieronym.) vel mutuabant,
 vel permutabant, prouide ad hoc mensas num-
 mularias erigebant. Ita vt, id quod primum erat
 blandum religionis & suauis misericordie opus
 à Deo ordinatum, paulatim degenerarit in sa-
 crilegium, rapinam, templi inhonorationem,
 crudelem pauperum deceptionem sub titulo
 cambiorum, & qui initio temporis pij erant ac-
 religiosi, postmodum euaserunt lautones, hoc
 eos nomine Christo compellente: Spolunca Li-
 tronum

O cor humanum, quod nedum malum sit
 in malo, verum & in bono, & tam peruersum, 33
 vt quantumlibet bonum sit opus, illud peruer-
 tas, & transmutes in malum, & ex medicina Homines
 haurias omnia.

vertunt ad malum.

haurias venenum, de pietate malitiam, de misericordia furtum, de religione sacrilegium: cuncta porne dixerim quae inanibus vltuque tractamus, bona fuerunt, à Deo quoque instituta in salutem nostram, & omnia peruertimus in tantum, vt id, quod pietatis habuerat originem, & nobis ad nostrum fuerat concessum emolumentum, illud extendamus, ac in malum, damnunq; nobis conuertamus. Bonum principium habere cibi, quos Deus nobis in vitæ creauit alimentum, & virtutis temperantiae materiam, extendimus autem illos, vt feruant, & gula, & luxuria, & ad vitæ nostræ filum citius abruptendum. Ex optima intentione Deus creauit linguam, vt illâ nostros iniucem conceptus animi declaremus, cum sit homo animal sociabile: verumtamen: *Extenderunt linguam suam, vt arcum mendacij.* Ad ea vltæ linguas extendunt, quàm fuerat illis concessum: linguis enim, vt instrumentis vtuntur mendaciorum & quibus vnus alterum decipit fraudulentus. Oculi necessarii, sunt ac vtilis, quibus se prodit anima, vt ad fenestras, in domo corporis, in qua habitat, nos eos vt lanuas statuimus per quas in damnum nostrum intrat inimicus vt eam deprædetur, perdat, vt tibi cum Propheta liceat dicere: *Oculus meus deprædatus est animam meam.*

Elior. 9. 3.

Thren. 3. 5.

Sap. 14. 11.

Gen. 1. 31.

Job 31. 28.

34

Extenderunt linguam suam, vt arcum mendacij. Ad ea vltæ linguas extendunt, quàm fuerat illis concessum: linguis enim, vt instrumentis vtuntur mendaciorum & quibus vnus alterum decipit fraudulentus. Oculi necessarii, sunt ac vtilis, quibus se prodit anima, vt ad fenestras, in domo corporis, in qua habitat, nos eos vt lanuas statuimus per quas in damnum nostrum intrat inimicus vt eam deprædetur, perdat, vt tibi cum Propheta liceat dicere: *Oculus meus deprædatus est animam meam.* Idem verum est in auribus, manibus, pedibus, & cæteris.

Perleganter circa illud discursit Spiritus S. supponit hanc magnam esse nostram miseriam, quòd adeo simus nequam, vt id quod Deus nobis dedit ad maiorem nostrum profectum, suiq; famulatum, conuertamus in turpiorem sui offensam, nostramq; perditionem grauiorem.

Creatura Dei in odium facta sunt, & in tentationem animabus hominum, & in muscipulam pedibus insipientium. Creaturas Dei, bonas esse, & valde bonas, nemo negat. *Vidit Deus cuncta quae fecerat, & erant valde bona.* Cum ille igitur, illæque bonæ sint, verum est, quòd illas vobis in rem nostram contulerit; at deplorandam, quòd ex his odium, nequitiam, muscipulas & laqueos animabus nostris eliciamus. Diuina hoc probatione, asseritur; Quid idololatria nefandius? hanc Iob vocat maximam iniquitatem. *Est iniquitas maxima, & negatio contra Deum altissimū.*

Hanc ne credideris cum homine sumpsisse principium: *Neque enim erant ab initio idola:* quæ ratione igitur sunt introducta? quis tali primū impietati posuit fundamentum? *Superuacuitas enim hominum hæc adiuuenit in orbem terrarum.* Defectus scientiæ in homine stulticia:

hoc enim significat *superuacuitas*. Et quomodo? *Acerbo enim lactu dolens pater, citò sibi rapti filij Sap. 14. fecit imaginem & illum qui tunc quasi homo mortuus fuerat, nunc tanquam Deum colere cepit. D.* Fulgentius a opinatur, quod loquatur de Syro- phane Rege Ægypti. Et D. Epiphanius de Thare Chaldo. Et D. Isidorus. e ad hoc refert plures historias; porro modo sequamur glossam Lyranis, vbi agit de Balaam & Nino Monarchæ Babiloniorum, & Assyriorum morte ereptus est pater Belus, & vt verus filius, qui patri suo plurimum deferebat eius sculpsit imaginem, quam sibi retinebat. Illam vt defuncti patris figuram honorabat, coram illa lachrymas fundebat, vt pote, qui rapti sibi patris defecerat iniuriam. Hoc viso ferui, magnates, nobiles, hanc quoque colebant imaginem: de quo sibi complacere Ninus & quem cerueret eius cultui magis additum huic plura conferebat beneficia, & qui singulari illam deuotione venerabatur ab ipso patre cæteris promouebatur. Hinc cepit imaginis huius cultus, quam venerabatur velut causam ac securitatem omnium beneficiorum quibus illos Rex dignabatur, & vt viderent quòd quo eam pluris faciebant, eo Regi forent gratiores, adeo cultus huius excreuit imaginis, genuflexionibus, prostrationibus, oblationibus florum, odoramentorum, incensorum, vt tandem ei altare erectum, sacrificia fecerint & vt Deum proclamarent, Dominiūq; suum adorarent. Secundum hanc figuram, alias, & alias depinxerunt, quæ per Monarchæ Nini provincias dispergebant, illis honorem impertientes, adorantemq; vt Deos.

Hinc principium eduxerunt, & vltius progrediuntur Regis adulatorum, qui Regum imaginumq; ceperunt depingere imagines, quibus studebant adulari, gratificari, & somniis honoribus ablandiri, quo factum est, vt paruo temporis intervallo, repleta terra sit idolis quæ per varia regna transmittiebant adoranda. *Illi quos in palam homines honorare non poterant propter hoc quod longe essent, à longinquo figura illorum allata, euidentem imaginem Regis, quem honorare volebant, fecerunt, vt illum qui aberat, tanquam presentem colerent sua sollicitudine &c.* Rem admirandam quòd ex filij pietate, ex honore ac reuerentia debita patri suo collata, ex re tam pia, iusta, à Deo conflictata, prodeat monstrum, tam horrendum tam Deo, eiusq; legibus auersum, quale credimus, idola vt Deos adorare. Hæc deflenda nostra est calamitas quòd omnia inuertamus, & peruertamus. Ita viuimus, vt nobis di-

Item. 7. 13 cere liceat D. Paul. propositionem: *Quod ergo bonum est factum est mihi mors?* Bonum erat ac necessarium homini, suam tegere nuditatem, fuitque huius auctor Deus, qui tunicas pelliceas composuit, iisque Adamum contextit denudatum, in signum nostræ mortalitatis & testem miserationum, (teste D. Athanasio.) Hinc quot qualesque vanitates? eompingimus, & constringimus vestes nostræ insipientiæ stoliditatique instrumenta. Bonum principium habuit parentum de filiis sollicitudo, qui sicut illis dederunt esse naturale, oportet, ut & largiantur eiusdem conseruationem. Attende, verò, qua ratione hinc ansam sumas vultis generationibus pauperum oppressioibus, auaritiis, & hæc omnia, ut filio tuo diuitias accumulales ampliores. Tales erant miseri illi, qui ex hoc, quod Deus in pietatem, sui, q; statuerat obsequium, luserunt Dei offensam & sacrilegia.

§. 14. Speluncam latronum. Latrones erant hi, quos D. Cyprianus vocat honoratos, & Ams vicinos ponorum, sanguisugas, qui perant Rempublicam.

Inuenit Christus templum ut diximus, prophanatum. Narrat D. Ioannes quod à trienio ante, primò scilicet anno prædicationis Christi, ascendit in Paschate in templum, inuenitque eandem in his perditis hominibus iniquitatem, & honoris Patris sui zelo percitus, fecit flagellum de funiculis, quibus animalia vincula adduxerant, & verberibus maioribus illos & illa eliminavit, præcipiendo *Auferre ista hinc, & nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis.* Verba satis ciuilia. Perpendit Abulensis quòd duobus sequentibus annis, non fuerint ausi tale quid vltius committere veriti Christi præsentiam, qui singulis festis Paschalis ascendebat in templum. Modò verò ut cum audierunt omnibus proscriptum suffragis, mortique adiudicatum, & iam recessisse in terram Ephrem, eum non reuersurum arbitrabantur, quòd proinde illis locus campusq; liber esset, ut aperta fronte possent ad suas pedem referre nequitas. Ut autem, illis nihil tale suspicantibus Christus vrbem esset ingressus, & intra templum adit inuenit ea quæ illi adduxerant, quocirca iterum flagellum construxit (ut credit D. Hier. & probat Abul.) & in illos insurgens vehementior, verberibus, ut canes, cum animalibus exterminavit: addidit quoque & aliud flagellum multo atrocius, eos latrones indigitans, quòd primum non dixit. Si

eos, qui in templo bona prædabantur temporalia, quos ideo vocat latrones, sic fenicias castigat quam seuerè bonorum templi fures sacrilegos castigabit, qui primitias, qui redditus suffragatur? Notat. D. Aug. in Exo. id quod S. Scriptura narrat dum Moyse Dei præceptum de conficiendis arca, mensa, candelabro, tabernaculo, vestibus sacris mandat executioni: citat primum populum, *Ut offerret necessaria.* Et demum artifices: *Vocauit omnem virum eruditum, cui dederat Dominus sapientiam.* Quibus cuncta à populo oblata tradidit, & illis operantibus, populus quotidie noua deferrebat. *Qui cum instaret operi, quotidie mane populus uisit offerrebat: unde artifices venire compulsi, dixerunt Moyse, Plus offerat populus, quam necessarium est. Iussit ergo Moyse voce præconis cantari nec vir nec mulier offerat ultra in opere sanctorum. Vix capio, quòd tot diuersi artifices hoc dixerint. Au non potuerint superfluum sibi referre? An non sibi accipere id quod fabricæ non congruebat? Minime: ait D. Aug. Poterant si uellent, multa auferre, sed modestia prohibuit, uel religio iussit. Hos naturalis iustitia, illos terror angebat, ne quidquam ex oblatis pro tabernaculo sibi arrogarent, quia illud credebant in anima sua, cessurum perditionem proinde sine computo illis dabatur. *Ad apertum templi illud etiam quod templo dedicabatur, adeo sacrum erat, ut nullus sibi hoc allumere prælumeret, teritus metu suppliciorum.* Ecce quid hic futurum: Si illos, qui in Dei templo stabantur, non templi censum, sed eorum qui ad templum concurrebant, bona, adeo mulctat auferret? Graue est funium flagellum, quo corpora plectantur, durius autem multo stringuntur. *Flagellum plaga leuorem facit plaga autem lingua comminuit ossa.* Et enim qui blandiori mitorique flagro non emendatur, adest vltor Deus, qui grauior percussit, quòd cor transfodiat, animamque plaga conterat atrociori.*

Querit D. August. cur Deus dixerit Moyse. *Ecce constitui te Deum Pharaoni.* Quando enim legatum suum misit ad Pharaonem: Et quando eum misit ad populum suum non ait: *Ecce constitui te Deum populi:* & de Aarone loquens ait: *Aaron frater tuus, erit propheta tuus, cur ei non dixit: Tu eris illi Deus: Alias dixit de Aarone Aaron erit os tuum, & tu illi, qui ad Deum: Non dicitur est (ait D. Augustinus) Tu illi Deus: sibi ipse respondet D. Aug. fieri enim potest, quòd Pharaon obduratus sit, ob hoc necesse est cum illo*

327